

ESCOLA MASSANA. CENTRE D'ART I DISSENY.

Codi: 200922

Crèdits: 12

Caràcter: FORMACIÓ OPTATIVA

Matèria: CONTEXT I DESENVOLUPAMENT EN ÀMBITS ESPECÍFICS

Curs: QUART

Semestre: PRIMER

Equip docent: Pere Fradera, Marina Martínez

Hores de dedicació: 300h

Hores lectives: 105h

Hores autònomes: 195h

DESCRIPCIÓ DE LA MATÈRIA

Aquesta matèria està formada per cinc assignatures optatives de caràcter pràctic. On treballaran processos i coneixements com la manipulació de l'espai en el seu vessant funcional i lúdic; la innovació en el disseny i l'evolució en l'ús dels objectes; la generació de missatges des de la complexitat i transversalitat dels mitjans de comunicació visual contemporanis; la producció d'imatges des de l'extraterritorialitat de la narrativa visual; la creació des de la contemporaneïtat de les tècniques tradicionals; l'elaboració de discurs des de la riquesa material i la complexitat espacial; i la configuració d'imatges físiques-formals i virtuals. En qualsevol d'elles l'estudiant ampliarà el seu coneixement sobre les eines que les caracteritzen i desenvoluparà i aprofundirà en la configuració d'un treball personal i rigorós que li permeti actuar en el context social i professional.

Assignatures de la matèria:

NARRACIÓ VISUAL

COMUNICACIÓ VISUAL

DISSENY D'OBJECTE I ESPAI

ARTS PLICADES

PRÀCTIQUES DE L'ART

COMUNICACIÓ VISUAL.

El Taller de Comunicació visual és un espai d'investigació, reflexió i pràctica sobre el lloc, les estratègies i els camps de la comunicació visual. En un moment que la Comunicació i la creació de la imatge de productes, idees, persones, llocs i fets ocupa cada vegada més territori, treballarem les eines necessàries per poder afrontar treballs de Comunicació visual amb responsabilitat, i pertinència. L'assignatura serà eminentment pràctica, però sempre serà necessària la contextualització teòrica i referencial dels treballs realitzats.

OBJECTIUS

- Reconèixer els passos d'un procés de creació d'un projecte de comunicació visual (plantejament, documentació, idees, referents, projecte, maquetes o realització, presentació i comunicació)
- Practicar l'anàlisi crític del desenvolupament del projecte propi.
- Utilitzar recursos racionals, emocionals, intuïtius i creatius per a la resolució d'un problema de comunicació i per a la realització d'un projecte.
- Saber escollir els materials i els llenguatges adients.
- Utilitzar les tecnologies correctes per a cada cas.
- Emprar de les eines d'expressió gràfica adequades al projecte.
- Desenvolupar els aspectes comunicatius dels llenguatges visual, dels objectes i de l'espai.
- Educar la sensibilitat estètica
- Considerar l'ecologia i l'economia.
- Treballar els valors simbòlics, poètics i comunicatius de la forma, dels llenguatges i dels materials.
- Conèixer els codis amb els que la comunicació visual treballa.
- Reflexionar sobre els canvis provocats per la situació social de la comunicació visual i per l'impacte de les tecnologies.
- Saber redactar la memòria d'un projecte i un manual d'aplicació.
- Educar el respecte crític amb la cultura material i visual heretada.
- Reflexionar sobre el paper del dissenyador en la societat

COMPETÈNCIES

E12. Comunicar idees, processos i resultats de les fases del treball emprant les tècniques de formalització i recursos expressius (gràfics, audiovisuals i performatius) en funció de la proposta i de l'interlocutor.

E15. Planificar i controlar les fases d'un projecte en el camp de les arts i/o els dissenys prenent decisions en funció d'agents externs, condicionants del context i les pròpies limitacions.

E16. Fer propostes específiques en el camp de les arts i dels dissenys, així com saber formalitzar-les, aplicant estratègies, mètodes, instruments i llenguatges adequats a cada situació i context.

E17. Identificar i valorar la incidència dels resultats del treball personal en el context social, cultural i professional.

COMPETÈNCIES TRANSVERSALS

ESCOLA MASSANA. CENTRE D'ART I DISSENY.

T02. Tractar la informació de forma responsable, compromesa i honesta.

T03. Gestionar eficientment el temps i els recursos.

T04. Exercir el posicionament personal i les capacitats crítiques i autocrítiques en processos de transformació del context.

T05. Comunicar i expressar-se eficaçment, tenint en compte el destinatari i el mitjà.

RESULTATS D'APRENTATGE

RA1 (E12.12). Demostrar el domini de diversos registres en el treball de la representació, així com habilitat per seleccionar el registre més adequat al context en el qual s'estableix una comunicació.

RA2 (E12.13). Identificar i comunicar el desenvolupament d'un projecte a partir de la distinció i articulació de les seves parts bàsiques.

RA3 (E15.20). Utilitzar eines per detectar i valorar la relació entre les necessitats del projecte i els recursos propis.

RA4 (E15.21). Reconèixer propositivament la noció de fracàs en relació als processos de treball.

RA5 (E16.12). Crear i treballar la ficció com a material constructiu que produeix efectes en la realitat i, al seu torn, treballar la realitat en tant que matèria primera de la ficció.

RA6 (E17.12). Reconèixer l'aplicació professional dels seus coneixements i competències.

RA7 (E17.13). Demostrar la capacitat de testejar el seu treball personal en el context social i cultural amb l'objectiu d'extreure conclusions adequades per al desenvolupament futur del cos de treball.

RESULTATS D'APRENTATGE TRANSVERSALS

T02.1. Reconèixer l'ús, límits i diferents aplicacions de dades i documents.

T03.1. Organitzar i gestionar de forma autònoma els temps en els processos d'aprenentatge i en el seu itinerari formatiu en el grau.

T03.2. Gestionar de forma eficient els recursos que estan implicats en els processos d'aprenentatge, tant els que li han estat facilitats com els que de forma autònoma adquireix.

T04.1. Revisar el seu procés de treball a partir de criteris tant pedagògics com d'originalitat.

T05.1. Organitzar les idees i transmetre-les amb eficiència i creativitat.

T05.2. Triar el mitjà adequat a cada situació comunicativa.

CONTINGUTS

1 Identitat

- Creació de la imatge d'identitat i de programes d'imatge. Sintaxi de la comunicació visual

- Imatge personal i disseny de programa d'imatge

Resultats d'Aprenentatge: RA1 (E12.12), RA2 (E12.13), RA3 (E15.20), RA6 (E17.12), RA7 (E17.13). T02.1. T03.1. T03.2.

T04.1. T05.1. T05.2.

2 Editorial

- Disseny i preparació dels materials per a la seva edició industrial

- Investigació sobre formats, suports i tecnologies

- Mitjans de comunicació. Formes i llenguatges

- Adequació per a l'edició en paper i per a pantalles

Resultats d'Aprenentatge: RA1 (E12.12), RA2 (E12.13), RA3 (E15.20), RA6 (E17.12), RA7 (E17.13). T02.1. T03.1. T03.2.

T04.1. T05.1. T05.2.

3 Comunicació persuasiva

- Publicitat i propaganda

Resultats d'Aprenentatge: RA1 (E12.12), RA2 (E12.13), RA3 (E15.20), RA5 (E16.12). RA6 (E17.12), RA7 (E17.13). T02.1.

T03.1. T03.2. T04.1. T05.1. T05.2.

METODOLOGIA

L'assignatura és eminentment pràctica. El seu pes recau en l'elaboració dels projectes demanats.

Tots els treballs exigiran una investigació, una reflexió teòrica i referencial sobre l'estat de la qüestió del camp treballat.

Per a dur a terme els projectes és necessària una presència activa a l'aula on es farà el seguiment dels progressos i es posaran sovint en comú qüestions conceptuals, tècniques i procedimentals necessàries per al bon desenvolupament dels projectes.

El ritme normal de l'assignatura serà:

- Exposició per part dels professor del tema a treballar.

ESCOLA MASSANA. CENTRE D'ART I DISSENY.

- Recerca per part de l'alumnat de documentació i referències.
- Posada en comú a l'aula dels resultats de la recerca.
- Anàlisi, ordenació i elaboració de mapes, esquemes i recorreguts amb els materials de la recerca. Lliurament del resultat, posada en comú i crítica.
- Definició de la proposta a treballar.
- Desenvolupament del projecte.
- Elaboració dels materials, objectes i de tot el que sigui necessari.
- Redacció de la memòria del projecte
- Presentació pública i crítica col·lectiva.

Hi haurà també sessions introductòries a alguns dels aspectes que incideixen en el projecte en curs, que poden ser referencials, teòrics, instrumentals o tècnics a fi de facilitar l'accés als coneixements necessaris per a la seva correcta realització.

Durant el desenvolupament del treball s'aniran extraient, enriquint i concretant els referents, conceptes i continguts de cadascun dels temes.

El professor, també aniran introduint conceptes, siguin teòrics, conceptuals o procedimentals que siguin necessaris per a una bona solució del projecte així com per a l'enriquiment col·lectiu del grup.

ACTIVITATS FORMATIVES

Hores de dedicació: 300h

Hores activitats dirigides: 15h (5%)

Hores activitats supervisades: 75h (25%)

Hores aprenentatge autònom: 195h (65%)

Hores activitats d'avaluació: 15h (5%)

Activitat dirigida:

Presentació i discussió de continguts teòrics, referències i casos d'estudi i/o visites i/o presentacions d'experts.

Metodologia d'aprenentatge: Valoració i discussió crítica col·lectiva i/o exposició de continguts pràctics i debat.

Descripció: A l'inici de cada projecte, els professor farà una presentació sobre el tema a desenvolupar que s'acompanyarà de l'enunciat corresponent a cada projecte. Hi haurà al mateix temps sessions introductòries a les temàtiques proposades, ja siguin referencials, teòriques o pràctiques a fi de facilitar la plena integració dels coneixements necessaris.

Resultats d'aprenentatge:

Activitat supervisada:

Seguiment supervisat pel professor. Discussió y posada en comú de continguts. Realització d'exercicis a l'aula o taller.

Metodologia d'aprenentatge: Assessorament sobre els processos de formalització del treball propi de l'alumne.

Seguiment i tutorització dels processos metodològics i dels resultats parcials del treball propi de l'alumne. Presentació pública i discussió crítica col·lectiva.

Descripció: La supervisió dels projectes a l'aula. Tutoritzacions individuals o col·lectives sobre el desenvolupament dels treballs

Resultats d'aprenentatge:

Activitat autònoma:

Recerca de documentació: fonts primàries, bibliografia, casos d'estudi i referents. Lectura de textos. Treball pràctic autònom.

Metodologia d'aprenentatge: Tractament de la informació, i/o lectura comprensiva de textos, i/o lectura comprensiva d'elements formals y matèrics.

Descripció: Tot allò que realitzarà l'alumnat pel seu compte o amb l'ajuda d'altres professors i tallers per a la correcta realització dels projectes. Inclou la recerca teòrica i documental, el desenvolupament de prototips i maquetes, la recerca de materials, etc.

Resultats d'aprenentatge:

Activitat d'avaluació

Presentacions dels exercicis dels resultats parcials i/o finals.

Metodologia d'aprenentatge: Comentari i revisió, individual o en grup, d'exercicis y resultats parcials o finals.

Descripció: Entrevistes individuals o reflexions en grup del resultat general en les diferents fases d'aquesta.

L'avaluació tindrà especial cura per analitzar l'assoliment per part de l'alumnat dels diferents objectius que determinen el desenvolupament de les diferents propostes de l'assignatura.

ESCOLA MASSANA. CENTRE D'ART I DISSENY.

Resultats d'aprenentatge:

SISTEMA D'AVUACIÓ

La nota final de l'assignatura no serà la ½ ponderada de les notes parcials dels treballs, si no que es tindrà en consideració l'evolució en l'aprenentatge de l'estudiant. Les valoracions finals dels treballs presentats pels alumnes seran, d'aquesta manera, un més dels indicadors que passaran a configurar la nota final quadrimestral.

Tindran tant pes en l'avaluació dels treballs el recorregut, el procés, haver seguit els passos demanats, la participació en l'aula l'actitud activa en els debats i crítiques, com el resultat final de cada projecte i el compromís demostrat per l'alumne amb el seu aprenentatge.

Cal fer especial incidència en el fet que l'alumnat, per tal d'esser avaluat, haurà d'haver presentat TOTS els treballs en data i manera indicada pel professor, així com haver mantingut una presència activa a l'aula.

SISTEMA D'AVUACIÓ COMÚ A LA MATÈRIA

Avaluació continua a través del seguiment del procés d'aprenentatge. (40%)

Avaluació continua de l'exposició i/o realització d'exercicis i treballs. (50%)

Avaluació puntual a través de seminaris, debats, visites i/o altres activitats col·lectives. (10%)

RECUPERACIÓ

1. La nota mínima mitjana de curs ha d'estar entre 4 i 4,99.
2. L'alumne/a ha d'haver estat prèviament avaluat en un conjunt d'activitats el pes de les quals equivalgui a un mínim de dues terceres parts de la qualificació total de l'assignatura.
3. L'assistència ha d'haver estat igual o superior al 70% de les hores lectives presencials.

BIBLIOGRAFIA

- BLACKWELL, LEWIS. *La tipografia del siglo xx*. Gustavo Gili. Barcelona, 1993.
- DABNER, DAVID. *Diseño gráfico, fundamentos y prácticas*. Blume. Barcelona, 2005.
- DAHL, SVEND. *Historia del libro*. Editorial Alianza. Madrid, 1987.
- DREYFUSS, JOHN I RICHAUDEAU, FRANÇOIS. *Diccionario de la edición y de las artes gráficas*. Fundación - Germán Sánchez Ruipérez. Madrid, 1990.
- ENEL, F. *El cartel. Lenguaje, funciones, retórica*. Fernando Torres editor. València, 1974
- ESCOLAR, HIPÓLITO. *Historia del libro*. Fundación Germán Sánchez Ruipérez. Madrid, 1988.
- EVANS, HAROLD. *Diseño y compaginación de la prensa diaria*. Gustavo Gili. Barcelona, 1984.
- FRUTIGER, ADRIAN. *Signos, símbolos, marcas, señales*. Gustavo Gili. Barcelona, 1981.
- GÄDE, REINHARD. *Diseño de periódicos. Sistema y método*. Gustavo Gili. Barcelona, 2002.
- GIL, EMILIO. *Pioneros del diseño gráfico en España*. Index book. Barcelona, 2007.
- GÜRTLER, ANDRÉ. *Historia del periódico y su evolución tipográfica*. Campgràfic. València, 2005.
- HASLAM, ANDREW. *Creación, diseño y producción de libros*. Blume. Barcelona, 2007.
- . *Lettering. Manual de producción y diseño*. Gustavo Gili. Barcelona, 2011
- HELLER, STEVEN I ILIC, MIRKO. *La anatomía del diseño. Influencias e inspiraciones del diseño gráfico contemporáneo*. Naturart-Blume. Barcelona, 2008.
- HELLER, STEVEN I GODFREY, JASON. *100 revistas clásicas de diseño gráfico*. Blume. Barcelona, 2014.
- HELLER, STEVEN I VIENNE, VÉRONIQUE. *100 ideas que cambiaron el diseño gráfico*. Blume. Barcelona, 2012.
- HELLER, STEVEN I ANDERSON, GAIL. *El libro de ideas para el diseño de logotipos*. Blume. Barcelona 2019.
- . *El libro de ideas para el diseño gráfico*. Blume. Barcelona, 2016.
- HIMPE, TOM. *La publicidad de vanguardia. 150 campañas premiadas en la nueva era de las comunicaciones*. Art Blume. Barcelona, 2008.
- . *La publicidad ha muerto ¡Larga vida a la publicidad!* Blume. Barcelona, 2006.
- HOLLIS, RICHARD. *El diseño gráfico. Una historia abreviada*. Destino. Barcelona, 2000.
- HYLAND, ANGUS I KING, EMILY. *Cultura e identidad. El arte de las marcas*. Art Blume. Barcelona, 2006.
- JARDÍ, ENRIC. *El cartellisme a Catalunya*. Destino. Barcelona, 1983.
- . *Así se hace un libro*. Arpa & Alfil editores. Barcelona, 2019
- KIRKPATRICK, JANICE. *Packaging. Proyectos de diseño de envases y embalajes innovadores y sostenibles*. Blume. Barcelona, 2009.

ESCOLA MASSANA. CENTRE D'ART I DISSENY.

- LECLANCHE-BOULÉ, CLAUDE. *Constructivismo en la urss. Tipografías y fotomontajes*. Campgràfic Editors, s.l. València, 2003.
- LIDWELL, WILLIAM, HOLDEN, KRITINA I BUTLER, JILL. *Principios universales de diseño*. Naturart. Barcelona, 2005
- LLOVET, JORDI. *Ideología y metodología del diseño*. Gustavo Gili. Barcelona, 1979.
- MARTIN, DOUGLAS. *El diseño en el libro*. Ediciones Pirámide. s.a. Madrid, 1994.
- MARTÍNEZ DE SOUSA, JOSÉ. *Diccionario de tipografía y del libro*. Editorial Paraninfo. Madrid, 1974.
- MC. LUHAN, MARSHAL. *La Galàxia Gutenberg. La formació de l'home tipogràfic*. Edicions 62, s.a. Barcelona, 1973.
- MEGGS, PHILIP B. *Type & image*. Van Nostrand Reinhold. Nova York, 1989.
- . *Historia del diseño gráfico*. McGraw-Hill. México, 2000.
- MESTRES, JOSEP M. COSTA, JOAN. OLIVA, MIREIA. FITÉ, RICARD. *Manual d'estil, la redacció i l'edició de textos*. Eumo editorial. Barcelona, 1995.
- MOLES, ABRAHAM A. *El afiche en la sociedad urbana*. Editorial Paidós. Buenos Aires, 1976.
- MÜLLER-BROCKMANN, JOSEF. *Sistema de retículas*. Gustavo Gili. Barcelona, 1982.
- OWEN, WILLIAM. *Diseño de revistas*. Gustavo Gili. Barcelona, 1991.
- PUJOL, JOSEP M. I SOLÀ, JOAN. *Ortotipografia. Manual de l'autor, l'autoeditor i el dissenyador gràfic*. Columna. Barcelona 1994.
- RENAU, JOSEP. *Funcion social del cartel*. Fernando Torres Editor. València, 1976.
- ROBERTS, CAROLJNE. *Visionarios del diseño gráfico*. Blume. Barcelona, 2015.
- SATUÉ, ENRIC. *El disseny de llibres del passat, del present i, tal vegada, del futur. La petjada d'Aldo Manuzio*. Eumo Editorial. Vic, 1996.
- . *El diseño gráfico. Desde los orígenes hasta nuestros días*. Alianza Editorial. Madrid, 1988.
- . *Diseño grafico en España. Historia de una forma comunicativa*. Alianza Editorial. Madrid, 1997.
- SIMS, MITZI. *Gráfica del entorno*. Gustavo Gili. Barcelona, 1991.
- SOCKWELL, FELIX I POTTS, EMILY. *Crear iconos. Diseñar símbolos visuales efectivos*. Blume. Barcelona, 2018.
- SPENCER, HERBERT. *Pioneros de la tipografía moderna*. Gustavo Gili. Barcelona, 1995.
- . *The Liberated Page*. Lund Humphries. Londres, 1987.
- TONDREAU, BETH. *Principios fundamentales de composición. 100 proyectos de diseño con retículas*. Naturart, Barcelona, 2009.
- TSCHICHOLD, JAN. *Livre et typographie*. Editions Allia. Paris, 1998.

PROGRAMACIÓ

L'assignatura es desplega setmanalment durant 18 setmanes, 17 sessions degut a que hi ha una sessió que cau en festiu, és a dir, sessió per setmana seguint la distribució que detallem:

Sessió 1

Presentació per part del professor de l'assignatura i del primer exercici i del primer treball de recerca i anàlisi.
Organització grup i indicacions per a la recerca.
Inici de la recerca (Treball autònom)

Sessió 2

Presentació teòrica 1.
Primera posada en comú dels resultats de la recerca.
Valoració crítica i orientació noves vies.
Pautes per a la organització i estructuració dels resultats.
Organització parts del treball (treball autònom)
Encàrrec lectura.

Sessió 3

Enunciat exercici 2.
Presentació teòrica 2. (imatges sintètiques)
Elaboració de les propostes exercici 1. (Treball autònom)

Sessió 4

Presentació pública del 1r projecte. Lliurament i crítica.
Lliurament treball de recerca i anàlisi 1
Posada en comú de *briefings* de l'exercici 2
Elaboració de les propostes exercici 2. (Treball autònom)

Sessió 5

Presentació teòrica 3 (Programa d'imatge)

ESCOLA MASSANA. CENTRE D'ART I DISSENY.

Enunciat exercici 3

Tutories individualitzades projecte 2

Elaboració de les propostes. (Treball autònom)

Sessió 6

Presentació teòrica 4 (Rotxenko)

Elaboració de les propostes exercicis 2 i 3. (Treball autònom)

Sessió 7

Lliurament ressenya llibre. Debat

Presentació teòrica 5 (Cartells)

Tutories individualitzades.

Elaboració de les propostes exercicis 2 i 3. (Treball autònom)

Sessió 8

Presentació pública del 2n projecte. Lliurament i crítica.

Encàrrec treball d'anàlisi 2

Elaboració de les propostes exercici 3. (Treball autònom)

Sessió 9

Sessió teòrica 6 (Paula Scher)

Tutories individualitzades

Elaboració de les propostes exercici 3. (Treball autònom)

Sessió 10

Presentació pública del 3r projecte. Lliurament i crítica.

Enunciat exercici 4

Lliurament treball de recerca i anàlisi 2

Sessió 11

Presentació teòrica 7 (De la tauleta a la tauleta)

Encàrrec treball de recerca i anàlisi 3

Tutories individualitzades.

Elaboració de les propostes exercici 4. (Treball autònom)

Sessió 12

Presentació teòrica 8 (Avantguardes tipogràfiques)

Tutories individualitzades.

Elaboració de les propostes exercici 4. (Treball autònom)

Sessió 13

Presentació teòrica 9 (Daniel Gil)

Tutories individualitzades.

Elaboració de les propostes exercici 4. (Treball autònom)

Sessió 14

Presentació teòrica 10. (Paul Renner-Jan Tschichold)

Tutories individualitzades.

Elaboració de les propostes exercici 4. (Treball autònom)

Sessió 15

Presentació pública del 4rt projecte. Lliurament i crítica.

Lliurament treball de recerca i anàlisi 3. Debat

Sessió 16

Setmana de recuperació

Sessió 17

Comentaris personals i lliurament de notes a l'aula.